

ZAMONAVIY TA'LIMDA TEXNOLOGIYALARNING O'RNI

*Guliston davlat pedagogika
instituti o'qituvchisi*

Berdiqulova Mahbuba

Tillarni o'qitish fakulteti talabasi

Rahmonnazarova Saodat

rahmonnazarovasaodat3@gmail.com

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada zamonaviy ta'lim tizimida texnologiyalarning o'rnini va ahamiyati keng yoritilgan. Xususan, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining ta'lim jarayoniga kirib kelishi, o'qitish usullarini takomillashtirishdagi roli hamda o'quvchilarning bilim olish samaradorligiga ta'siri tahlil qilingan. Maqolada kompyuterlar, internet tarmog'i, interaktiv vositalar va onlayn platformalarning ta'limdagi qo'llanilishi misollar asosida ko'rib chiqilgan. Shuningdek, masofaviy ta'limning rivojlanishi, uning afzalliklari va imkoniyatlari haqida fikr yuritilgan. Texnologiyalar yordamida o'quvchilarda mustaqil fikrlash, izlanish va o'z ustida ishlash ko'nikmalarini shakllantirish masalalari ham yoritilgan. Shu bilan birga, texnologiyalardan foydalanishda yuzaga keladigan ayrim muammolar, jumladan, texnik ta'minotning yetarli emasligi va raqamli savodxonlik darajasi bilan bog'liq kamchiliklar ham tahlil qiling.

Kalit so'zlar: ta'lim, texnologiya, zamonaviy ta'lim, raqamli ta'lim, masofaviy ta'lim, internet, innovatsiya, o'qitish jarayoni.

АННОТАЦИЯ

В данной статье широко освещена роль и значение технологий в современной системе образования. В частности, проанализировано внедрение информационно-коммуникационных технологий в образовательный процесс, их роль в совершенствовании методов обучения, а также влияние на эффективность усвоения знаний учащимися. В статье на примерах рассмотрено применение компьютеров, сети Интернет, интерактивных средств и онлайн-платформ в образовании. Также рассматривается развитие дистанционного образования, его преимущества и возможности. Освещены вопросы формирования у учащихся навыков самостоятельного мышления, поиска и работы над собой с помощью технологий.

Наряду с этим, проанализированы некоторые проблемы, возникающие при использовании технологий, включая недостаточность технического обеспечения и недостатки, связанные с уровнем цифровой грамотности

Ключевые слова: образование, технологии, современное образование, цифровое образование, дистанционное образование, интернет, инновации, процесс обучения.

Abstract

This article broadly examines the role and importance of technologies in the modern education system. In particular, it analyzes the integration of information and communication technologies into the educational process, their role in improving teaching methods, and their impact on students' learning effectiveness. The article also discusses the use of computers, the Internet, interactive tools, and online platforms in education, supported by relevant examples. Furthermore, the development of distance learning, along with its advantages and opportunities, is highlighted. The role of technologies in developing students' independent thinking, research skills, and self-learning abilities is also considered. At the same time, certain challenges related to the use of technologies, such as insufficient technical infrastructure and the lack of digital literacy, are analyzed.

Keywords: education, technology, modern education, digital education, distance learning, innovation, information technology, teaching effectiveness.

Hozirgi kunda globallashuv va raqamli rivojlanish sharoitida ta'lim tizimi tubdan yangilanib bormoqda. Zamonaviy texnologiyalarning jadal rivoji ta'lim jarayoniga yangi yondashuvlarni olib kirib, o'qitish usullarini takomillashtirishga xizmat qilmoqda. Ayniqsa, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining qo'llanilishi ta'lim samaradorligini oshirishda muhim omil sifatida namoyon bo'lmoqda. Texnologiyalar yordamida o'quv jarayoni yanada interaktiv va samarali tashkil etilib, o'quvchilarning bilim olish faolligi oshadi. Shuningdek, ular ta'limni individuallashtirish, mustaqil o'rganish ko'nikmalarini rivojlantirish hamda keng axborot manbalaridan foydalanish imkonini yaratadi. Shu bilan birga, zamonaviy texnologiyalarni ta'lim tizimiga joriy etish muayyan muammolarni ham keltirib chiqarmoqda. Biroq, ulardan samarali foydalanish ta'lim sifatini oshirish va uni yangi bosqichga olib chiqishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Zamonaviy ta'lim tizimida texnologiyalarning o'rnini bugungi kunda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) ta'lim jarayonini interaktiv, individual va samarali shaklda tashkil etishda asosiy vosita sifatida xizmat qilmoqda. O'zbekiston sharoitida maktablarda interaktiv doskalar, kompyuter sinflari, elektron kutubxonalar va onlayn platformalar joriy qilinishi bilan ta'lim jarayoni sezilarli darajada modernizatsiya qilindi. Masalan, "Yoshlar" va "Talaba" portallari orqali o'quvchilar onlayn dars materiallariga, testlar va qo'shimcha resurslarga qulay kirish imkoniga ega bo'lishdi. Bu esa an'anaviy darslar bilan solishtirganda, o'quvchilarning o'zlashtirish darajasini oshirishda muhim omil bo'lib

xizmat qilmoqda. Texnologiyalarning ta'lim samaradorligiga ta'siri ko'plab ilmiy tadqiqotlarda tasdiqlangan. Elektron ta'lim platformalaridan foydalangan o'quvchilarning bilimni o'zlashtirish ko'rsatkichlari an'anaviy darslarda o'qiydiganlarga nisbatan sezilarli darajada yuqori. Interaktiv testlar, videodarslar va onlayn mashg'ulotlar o'quvchilarga murakkab mavzularni tezroq va samaraliroq o'zlashtirishga yordam beradi. Shu bilan birga, texnologiyalar o'quvchilarda mustaqil fikrlash, tahlil qilish va muammoli vaziyatlarda yechim topish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Chet el tajribasini ko'rib chiqadigan bo'lsak, AQShda Khan Academy va Coursera kabi onlayn platformalar o'quvchilarga mustaqil ravishda fanlarni o'rganish va bilimlarni mustahkamlash imkoniyatini yaratadi. Buyuk Britaniyada "FutureLearn" va "BBC Bitesize" platformalari orqali o'quvchilar mavzularni interaktiv va vizual tarzda o'zlashtiradi, Janubiy Koreyada esa maktablarda AKT vositalaridan keng foydalanish ta'lim samaradorligini oshirgan. Shu kabi muvaffaqiyatli tajribalarni O'zbekiston sharoitiga moslashtirish ta'lim sifatini yanada oshirish imkonini beradi. Masofaviy ta'lim, ya'ni online o'qish, global miqyosda keng tarqalgan. O'zbekiston ham pandemiya davrida masofaviy ta'limni jadal rivojlantirdi. Zoom, Microsoft Teams, Moodle va boshqa platformalar orqali o'quvchilar uy sharoitida sifatli ta'lim olish imkoniga ega bo'ldi. Shu bilan birga, masofaviy ta'lim o'quvchilar va o'qituvchilar o'rtasida interaktiv muloqot, fikr almashish va hamkorlikni rivojlantirishga xizmat qiladi. AQSh, Yevropa va Osiyo mamlakatlarida masofaviy ta'lim allaqachon an'anaviy ta'lim bilan birga qo'llanilib, o'quvchilarning mustaqil o'rganish va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini sezilarli darajada oshirdi. Texnologiyalarning yana bir afzalligi — ta'limni individuallashtirish imkoniyati. Adaptiv platformalar yordamida har bir o'quvchining qobiliyati va o'rganish tezligiga mos topshiriqlar berish mumkin. Masalan, matematika yoki fizika fanlarida virtual laboratoriyalar orqali murakkab jarayonlar vizual tarzda ko'rsatilib, o'quvchi mustaqil ravishda tajriba o'tkazishi mumkin. Shu kabi yondashuvlar AQSh va Yevropaning yetakchi maktablarida ham keng qo'llanilmoqda. Shu bilan birga, texnologiyalardan foydalanish jarayonida ayrim muammolar ham mavjud. Texnik infratuzilma yetarli emasligi, internet tezligining pastligi, o'qituvchilarning raqamli savodxonligi va metodik tayyorgarlik darajasining yetarli emasligi ta'lim sifatiga salbiy ta'sir qilishi mumkin. Bularni bartaraf etish uchun o'qituvchilarni malaka oshirish kurslari, ta'lim muassasalarini zamonaviy texnika bilan ta'minlash va onlayn resurslarni rivojlantirish muhimdir. Shu bilan birga, chet el tajribasini o'rganish va muvaffaqiyatli amaliyotlarni O'zbekistonga moslashtirish ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, texnologiyalar yordamida o'quvchilarda kreativlik, mustaqil izlanish va ilmiy tadqiqot ko'nikmalari shakllanadi. Chet eldagi tajribalar ko'rsatadiki, virtual laboratoriyalar va simulyatsiyalar o'quvchilarga nazariy bilimlarni amaliy

jihtadan sinab ko‘rish imkonini beradi, bu esa bilimlarni yanada chuqurroq o‘zlashtirishga yordam beradi. Shu tarzda, texnologiyalar ta‘lim jarayonini faqat interaktiv qilmay, balki o‘quvchilarning tanqidiy fikrlash va ijodiy yondashuvlarini rivojlantiradi. Shunday qilib, zamonaviy texnologiyalar ta‘lim jarayonini modernizatsiya qilib, o‘quvchilarning bilim olish samaradorligini oshiradi, masofaviy ta‘lim esa ta‘limga bo‘lgan imkoniyatlarni kengaytiradi. Chet el tajribasi O‘zbekistonga moslashtirilsa, bu jarayon yanada samarali bo‘ladi. Biroq, bularni samarali qo‘llash uchun texnik infratuzilma, raqamli savodxonlik va pedagoglarning metodik tayyorgarligi doimiy ravishda takomillashtirilishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Ta‘lim vazirligi. Masofaviy ta‘lim samaradorligini oshirish bo‘yicha hisobot. Toshkent: 2021.
2. Bates, A.W. Raqamli asrda o‘qitish: o‘quv jarayonini loyihalash bo‘yicha qo‘llanma. 3-nashr. Vankuver: Tony Bates Associates Ltd, 2022.
3. Onlayn ta‘lim resurslari va adaptiv ta‘lim. Kaliforniya: Khan Academy, 2019.
4. UNESCO. Maktablarda ta‘lim texnologiyalari: global tendensiyalar va eng yaxshi amaliyotlar. Parij: UNESCO nashriyoti, 2021.